

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԴԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԸՆԴԵՐՔԻ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ N 03 ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԱԿՏՆ ԱՆՓՈՓՈԽ ԹՈՂՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

09 հունվարի 2024 թվական

ք. Երևան

Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի (այսուհետ՝ Տեսչական մարմին) ղեկավար Հովհաննես Մարտիրոսյանս, քննության առնելով «Արաքսի Ավազան» ՍՊ ընկերության (այսուհետ՝ նաև Ընկերություն) տնօրեն Գագիկ Ավդալյանի 2023 թվականի դեկտեմբերի 11-ի վարչական բողոքը՝

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի

Տեսչական մարմնի ղեկավարի 2023 թվականի մայիսի 16-ի թիվ N 98-Ա հանձնարարագրի հիման վրա ստուգում է իրականացվել Ընկերությունում: Ստուգումն իրականացվել է 2023 թվականի օգոստոսի 7-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 8-ը ներառյալ (25 աշխատանքային օր), ՀՀ Արմավիրի մարզ, գ. Մարգարա Գոռի հանքավայրի՝ «Գոռ 1» և «Գոռ 2» տեղամասերում, Արմավիրի մարզ, գ. Զրառատ (2,5-2,7 կմ դեպի հարավ-արևմուտք) և Արմավիրի մարզի, Էջմիածին-Մարգարա խճուղի 11/3 հասցեներում:

Ստուգմամբ ընդգրկվող ժամանակաշրջանն է՝ բնապահպանական մասով՝ 2015 թվականի հունիսի 10-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 8-ը ներառյալ, ընդերքի մասով՝ 2015 թվականի ապրիլի 14-ից մինչև սեպտեմբերի 8-ը ներառյալ:

Ստուգման արդյունքում 2023 թվականի հոկտեմբերի 09-ին կազմվել է թիվ 98 ստուգման ակտը (այսուհետ՝ նաև Ակտ)

Ստուգումն իրականացվել է ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 10-ի «Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի

0009, ՀՀ ք. Երևան, Կորյուն փող. 15
hovhannes.martirosyan@ecoinspect.gov.am | info@ecoinspect.gov.am
www.ecoinspect.am
+374 15 488 885 | +374 15 484 848

կողմից անցկացվող ստուգումների ստուգաթերթերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության 2017 թվականի հոկտեմբերի 19-ի թիվ 1343-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 1423-Ն որոշման (այսուհետ՝ Որոշում) 1-ին և 5-րդ հավելվածներով սահմանված ստուգաթերթերի հարցերի շրջանակներում:

Համաձայն «ԱՐԱՔՍԻ ԱՎԱԶԱՆ» ՍՊ ընկերության տնօրեն Գագիկ Ավդալյանի կողմից տրված տեղեկանքի՝ սնանկության դատարանի 2016 թվականի նոյեմբերի 21-ի վճռով Ընկերությունը ճանաչվել է սնանկ և Ընկերության արտադրական գործունեությունը դադարեցվել է մինչև 2022 թվականի հուլիսի 6-ը:

Ընկերությունում իրականացված ստուգման արդյունքում հայտնաբերվել են հետևյալ խախտումները.

1. 2023 թվականի օգոստոսի 8-ին անօդաչու թռչող սարքով (DJI Mavic 2 Enterprise) և արբանյակային տեղերոշիչ ընդունիչով (GNSS Leica-GS10) չափագրման աշխատանքներ են իրականացվել Ընկերությանն ընդերքօգտագործման իրավունքով (ՇԱԹՎ-29/050) տրամադրված ՀՀ Արմավիրի մարզի Գոռի հանքավայրի Գոռ 1 և Գոռ 2 տեղամասերում:

Իրականացված չափագրության տվյալները PIX4D, Agisoft Metashape, ArcGIS և Autocad Civil ծրագրերի միջոցով վերամշակվել են: Վերամշակման արդյունքում ստացված արդյունքները համադրվել են 2012 թվականի հոկտեմբերի 20-ի թիվ ՊՎ-050 օգտակար հանածոյի արդյունահանման նպատակով կնքված ընդերքօգտագործման պայմանագրի 2.1 կետով ամրագրված և ՀՀ Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարի կողմից 2015 թվականի օգոստոսի 10-ի թիվ 366-Ա հրամանով փոփոխված կոորդինատներով պարփակված ընդերքի տեղամասի սահմանների կոորդինատների հետ: Համադրման արդյունքում պարզվել է, որ Ընկերությունը ստուգվող ժամանակահատվածում տեղահանում է իրականացրել Արմավիրի մարզի Գոռի հանքավայրի Գոռ 1 և Գոռ 2 տեղամասերի (ՇԱԹՎ-29/050) սահմաններից դուրս:

Մասնավորապես՝ Ընկերությանը թույլտվությամբ տրամադրված տեղամասից դուրս 15244մ² մակերեսով տարածքից տեղահանել է 34518մ³ (երեսունչորս հազար հինգ հարյուր տասնութ) ավազանման լեռնային զանգված:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Ընկերության կողմից խախտվել են Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետի և 78-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջները:

2. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 4-րդ հարցի 1-ին և 3-րդ ենթակետերի (արդյո՞ք Ընկերության կողմից պահպանվում է օգտակար հանածոյի արդյունահանման նախագծով սահմանված հանքախորշի երկարությունը և լայնությունը) հարցերի պատասխանները:

2007 թվականի ապրիլի 2-ի ԲՓ-40 եզրակացությամբ հաստատված աշխատանքային նախագծի համաձայն՝ Գոռ 1 տեղամասի բացահանքի երկարությունը վերջնական դիրքում պետք է կազմի առավելագույնը 185մ, լայնությունը պետք է կազմի առավելագույնը 52մ, իսկ Գոռ 2 տեղամասի երկարությունը պետք է կազմի առավելագույնը 300մ, լայնությունը պետք է կազմի առավելագույնը 120մ: Չափագրման արդյունքում ստացված տվյալների վերամշակման արդյունքում ստացված տվյալները համադրվել են 2007 թվականի օգտակար հանածոյի արդյունահանման նախագծային քարտեզների հետ: Համադրության արդյունքում պարզվել է, որ Ընկերությունը Գոռի հանքավայրի Գոռ 1 և Գոռ 2 տեղամասերում չի պահպանել հանքախորշի երկարությունը և լայնությունը:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Ընկերության կողմից խախտվել են Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 3-րդ մաս 1-ին և 4-րդ կետերի պահանջները:

3. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 7-րդ (արդյոք երկրաբանական փաստագրությունը լիարժեք վարվում և պահպանվում է ընդերքօգտագործման բոլոր ձևերի աշխատանքների ընթացքում), 8-րդ (արդյոք Ընկերության կողմից լիարժեք վարվում է մարկշեյդերական փաստագրությունը և պահպանվում է ընդերքօգտագործման բոլոր ձևերի աշխատանքների ընթացքում) հարցերի պատասխանները:

Այսպես՝ համաձայն 2012 թվականի հոկտեմբերի 20-ի թիվ ՊՎ-050 օգտակար հանածոյի արդյունահանման նպատակով կնքված ընդերքօգտագործման պայմանագրի 3.4 կետի 3.4.5 ենթակետի՝ Ընկերությունը պետք է վարեր մարկշեյդերական, երկրաբանական և այլ փաստագրություն՝ ընդերքօգտագործման բոլոր ձևերի աշխատանքների ընթացքում:

Ղեկավարվելով «Բնապահպանական վերահսկողության մասին» օրենքի 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի բ) ենթակետով՝ ստուգում իրականացնող անձանց կողմից 2023 թվականի օգոստոսի 7-ին Ընկերության տնօրենին է տրամադրվել պահանջվող փաստաթղթերի ցանկը, որի 18-րդ կետով պահանջվում էր ներկայացնել մարկշեյդերական

չափագրման քարտեզ: Սակայն Ընկերության կողմից ստուգման ընթացքում ստուգում իրականացնող անձանց չի տրամադրվել երկրաբանական և մարկշեյդերական փաստագրություն վարելու վերաբերյալ որևէ փաստաթուղթ:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Ընկերության կողմից խախտվել են Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին և 5-րդ կետերի պահանջները: Նշված արարքն առաջացնում է վարչական պատասխանատվություն «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքի 60¹-րդ հոդվածի 4-րդ մասով:

4. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 15-րդ (արդյոք Ընկերությունը սահմանված կարգով վարում է օգտակար հանածոների պաշարների շարժի ամենօրյա գրանցամատյանը):

Այսպես՝ 2012 թվականի հոկտեմբերի 20-ի թիվ ՊՎ-050 օգտակար հանածոյի արդյունահանման նպատակով կնքված ընդերքօգտագործման պայմանագրի 3.4 կետի 3.4.6 ենթակետի համաձայն Ընկերությունը պետք է սահմանված կարգով վարեր օգտակար հանածոների պաշարների շարժի ամենօրյա գրանցամատյան: Ղեկավարվելով «Բնապահպանական վերահսկողության մասին» օրենքի 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի «բ» ենթակետով՝ ստուգում իրականացնող անձանց կողմից 2023 թվականի օգոստոսի 7-ին Ընկերության տնօրենին է տրամադրվել պահանջվող փաստաթղթերի ցանկը, որի 16-րդ կետով պահանջվում էր ներկայացնել օգտակար հանածոների պաշարների շարժի ամենօրյա գրանցամատյանը: Սակայն Ընկերության կողմից այն չի տրամադրվել:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Ընկերության կողմից խախտվել են Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 6-րդ կետի և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թվականի հուլիսի 19-ի N 911-Ն որոշման N 1 հավելվածի պահանջները, որն առաջացնում է Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 60¹-րդ հոդվածի 4-րդ մասով վարչական տույժ:

5. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 18-րդ (արդյոք Ընկերության կողմից օգտակար հանածոների արդյունահանումը կատարվում է արդյունահանման պայմանագրի և օգտակար հանածոների արդյունահանման նախագծի պայմաններին համապատասխան) և 19-րդ

(արդյոք Ընկերության կողմից օգտակար հանածոների արդյունահանումը կատարվել է ընդերքօգտագործման պայմանագրով սահմանված չափաքանակներին համապատասխան) հարցերի պատասխանները:

Այսպես՝ 2012 թվականի հոկտեմբերի 20-ի թիվ ՊՎ-050 օգտակար հանածոյի արդյունահանման նպատակով կնքված ընդերքօգտագործման պայմանագրի 2-րդ կետի 2.1 ենթակետով Ընկերությանը տրվել է իրավունք արդյունահանել տարեկան 110059մ³ անդեզիտաբազալտի մարվող պաշար: Համաձայն Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության կողմից տրամադրված ստուգվող ժամանահակատվածի 5-ՕՀՊՀ հաշվետվությունների՝ Ընկերությունը հիշյալ տարեկան արդյունահանման ծավալները չի ապահովել (Տարեկան արդյունահանված ծավալները տես ստորև բերված աղյուսակ 1-ում): Ստորև ներկայացվում է Ընկերության կողմից արդյունահանման ծավալները՝ ըստ տարիների.

Աղյուսակ 1 (ՀՀ Արմավիրի մարզի Գողի հանքավայրի Գոռ 1 և Գոռ 2 տեղամասեր)

Տարեթիվ	Պաշար մ ³	Տարեկան տրամադրված ծավալը պետք է լիներ մ ³
2019	0	40000
2020	2839	40000
2021	0	40000
2022	7542	40000

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Ընկերության կողմից խախտվել է Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետի պահանջը:

6. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 23-րդ հարցի պատասխանը (արդյոք Ընկերության կողմից Ընդերքօգտագործման հետ կապված գործունեությունը ծավալվում է լեռնահատկացման ակտով տրամադրված ընդերքի տեղամասի սահմաններում):

Այսպես՝ չափագրության արդյունքում ստացված տվյալները համադրվել 2012 թվականի հոկտեմբերի 20-ի թիվ ԼՎ-050 լեռնահատկացման ակտով տրամադրված տարածքի հետ: Հաշվի առնելով սույն ակտի 1-ին կետով արձանագրված խախտումը՝ Ընկերությունը ընդերքօգտագործման հետ կապված գործունեությունը ծավալում է լեռնահատկացման ակտով տրամադրված ընդերքի տեղամասի սահմաններից դուրս՝ 15244 մ² մակերեսով տարածքում:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Ընկերության կողմից խախտվել է Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի 4-րդ մասի պահանջը:

7. Ընկերությունում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք են հանդիսացել 2019 թվականի հոկտեմբերի 19-ի N 1423-Ն որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 26-րդ կետի 2-րդ ենթակետ (արդյոք Ընկերության կողմից հողամասերն օգտագործվում են այնպիսի եղանակներով, որոնք չպետք է վնաս պատճառեն հողին՝ որպես բնության և տնտեսական օբյեկտի), 3-րդ ենթակետ (արդյոք Ընկերության կողմից իրականացվում են հողի օգտագործման ու պահպանման միջոցառումները) և 4-րդ ենթակետ (արդյոք Ընկերության կողմից ընդերքօգտագործման հետ կապված գործունեության արդյունքում վնաս չի պատճառվել շրջակա բնական միջավայրին), Որոշման 1-ին հավելվածով սահմանված ստուգաթերթի 28-րդ հարցի պատասխանը (արդյոք Ընկերության կողմից իրականացվում են հողի պահպանությանն ուղված միջոցառումները և օգտագործմանը ներկայացվող պարտավորությունները):

Այսպես՝ չափագման արդյունքում ստացված տվյալները համադրվել են ՀՀ կադաստրի կոմիտե կատարված հարցման արդյունքում ստացված տվյալների և Ընկերությանը հողօգտագործման պայմանագրով (Կադաստրային ծածկագիր՝ 04-063-0102-0045) տրամադրված տարածքների հետ: Արդյունքում պարզվել է, որ Ընկերությունը 2012 թվականի հոկտեմբերի 20-ի թիվ ԼՎ-050 լեռնահատկացման ակտով տրամադրված տարածքի (Կադաստրային ծածկագիր՝ 04-063-0055-0009) համար չունի հողօգտագործման պայմանագիր:

2012 թվականի հոկտեմբերի 20-ի թիվ ՊՎ-050 օգտակար հանածոյի արդյունահանման նպատակով կնքված ընդերքօգտագործման պայմանագրի 2.1 կետով ամրագրված և ՀՀ Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարի 2015 թվականի օգոստոսի 10-ի թիվ 366-Ա հրամանով փոփոխված կորորհինատներով պարփակված ընդերքի տեղամասը պետք է

վարձակալվել, սակայն Ընկերության կողմից վարձակալվել է այլ տարածք՝ (Կադաստրային ծածկագիր՝ 04-063-0102-0045, անշարժ գույքի վարձակալության 2009 թվականի օգոստոսի 15-ի թիվ 2633829 վկայական): 15244 մ² մակերեսով (կադաստրային ծածկագիր՝ 04-063-0055-0009, նպատակային նշանակությունը՝ ջրային, գործառնական նշանակությունը՝ գետեր, գետակներ) տարածքներում, առանց վարձակալության պայմանագրի, իրականացրել է ավագակոպճանման լեռնային զանգվածի արդյունահանում, որի արդյունքում տվյալ տեղամասում հողի վերին շերտին պատճառել է վնաս: Ընկերության ավագի լվացման կայանը չունի հողօգտագործման պայմանագիր, և չի փոխվել հողի կայանի տեղակայման հողամասի նպատակային նշանակությունը: Իրականացված գործունեության ընթացքում (կադաստրային ծածկագիր՝ 04-017-0103-0009) 3697,5 մ² և (կադաստրային ծածկագիր՝ 04-017-0103-0009) 13733 մ² մակերեսներով տարածքներում հողի վերին շերտի պատճառվել է վնաս:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Ընկերության կողմից խախտվել են ՀՀ հողային օրենսգրքի 110-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 5-րդ կետերի պահանջը:

Նշված արարքն առաջացնում է վարչական պատասխանատվություն՝ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 54⁴-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2005 թվականի N 92-Ն որոշման հավելվածի 20-րդ կետի՝ իրականացվել է «Հողային ռեսուրսների վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով ազդեցության կարգը հաստատելու մասին» վնասի հաշվարկ:

8. Ընկերությունում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք են հանդիսացել 2019 թվականի հոկտեմբերի 19-ի N 1423-Ն որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 27-րդ կետի հարցի պատասխանը (արդյոք Ընկերության կողմից ընդերքօգտագործման հետ կապված գործունեությունը կատարվել է տվյալ տարածքի համապատասխան սեփականատիրոջ համաձայնության ձեռքբերման կամ հողատարածքի օգտագործման պայմանագրի կնքումից և նպատակային նշանակությունը փոխելուց հետո):

Այսպես՝ չափազման արդյունքում ստացված տվյալները համադրվել են ՀՀ կադաստրի կոմիտե կատարված հարցման արդյունքում ստացված տվյալների և Ընկերության հողօգտագործման պայմանագրով (Կադաստրային ծածկագիր՝ 04-063-0102-0045) տրամադրված տարածքների հետ: Արդյունքում պարզվել է, որ Ընկերությունը 2012 թվականի հոկտեմբերի 20-ի թիվ ԼՎ-050 լեռնահատկացման ակտով տրամադրված տարածքի

(Կադաստրային ծածկագիր՝ 04-063-0055-0009) համար չունի հողօգտագործման պայմանագիր:

Հաշվի առնելով 7-րդ կետով արձանագրված խախտումը՝ պարզվել է, որ համաձայն 2012 թվականի հոկտեմբերի 20-ի թիվ ՊՎ-050 օգտակար հանածոյի արդյունահանման նպատակով կնքված ընդերքօգտագործման պայմանագրի 2.1 կետով ամրագրված և ՀՀ Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարի 2015 թվականի օգոստոսի 10-ի թիվ 366-Ա հրամանով փոփոխված կորորդինատներով պարփակված ընդերքի տեղամասի սահմանների կորորդինատների՝ պետք է կնքվեր համապատասխան վարձակալության պայմանագիր, սակայն Ընկերությունը ընդերքօգտագործման հետ կապված գործունեությունը կատարել է առանց տվյալ տարածքի համապատասխան սեփականատիրոջ համաձայնության ձեռքբերման, առանց հողատարածքի օգտագործման պայմանագրի կնքման:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Ընկերության կողմից խախտվել են ՀՀ հողային օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի և ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետի պահանջները:

9. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 37-րդ հարցի պատասխանը (արդյոք Ընկերության կողմից լիազոր մարմինն ներկայացվել են ընդերքօգտագործման հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման նպատակով պլանավորված մշտադիտարկումների արդյունքների վերաբերյալ տարեկան ամփոփ հաշվետվությունները):

Այսպես՝ ստուգման արդյունքում պարզվել է, որ Ընկերության կողմից Լիազոր մարմինն չեն ներկայացվել ընդերքօգտագործման հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման նպատակով պլանավորված մշտադիտարկումների արդյունքների վերաբերյալ տարեկան ամփոփ հաշվետվությունները:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Ընկերության կողմից խախտվել է Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 20-րդ կետի պահանջը:

10.Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 1-ին հավելվածով սահմանված ստուգաթերթի 12-րդ հարցի պատասխանը (առկա է արդյոք ջրօգտագործման թույլտվությունը):

Այսպես՝ ստուգմամբ պարզվել է, որ Ընկերությունը 2015 թվականի հունիս ամսից մինչև 2016 թվականի նոյեմբերի 21-ը և 2022 թվականի հուլիսի 7-ից մինչև 2023 թվականի օգոստոսի 10-ը Արմավիրի մարզի Զրառատ գյուղից 2,5-ից 2,7 կմ դեպի հարավ-արևմուտք իրեն պատկանող ավազի լվացման կետում գործող 1 (մեկ) խորքային հորից արդյունաբերական նպատակով արդյունահանել է 10217 մ³ ծավալով ստորերկրյա ջուր, իսկ Արմավիրի մարզի Էջմիածին-Մարգարա խճուղի 11/3 հասցեում ջերմոցային տնտեսությունում և քարի վերամշակման արտադրամասում գտնվող 1 (մեկ) խորքային հորից նույն ժամանակահատվածում, համաձայն Ընկերության կողմից տրված տեղեկանքների՝ արդյունաբերական և ոռոգման նպատակով արդյունահանել է 8180 մ³ ծավալով ստորերկրյա ջուր՝ առանց լիազոր մարմնի (Շրջակա միջավայրի նախարարություն) կողմից տրված ջրօգտագործման թույլտվության:

Համաձայն «ԱՐԱՔՍԻ ԱՎԱԶԱՆ» ՍՊ ընկերության տնօրեն Գագիկ Ավդալյանի կողմից տրված տեղեկանքի՝ սնանկության դատարանի 2016 թվականի նոյեմբերի 21-ի վճռով Ընկերությունը ճանաչվել է սնանկ և Ընկերության արտադրական գործունեությունը դադարեցվել է մինչև 2022 թվականի հուլիսի 6-ը:

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2003 թվականի օգոստոսի 14-ի N 1110-Ն որոշման 19 և 19.1 կետերի՝ ենթակա է կատարել ջրային ռեսուրսների վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման հաշվարկ:

Վերոնշյալով խախտվել են Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի և 114-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի պահանջները, ինչի համար նախատեսված է պատասխանատվություն Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի 63²-րդ հոդվածի 1-ին մասով:

Ղեկավարվելով «Բնապահպանական վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 29.1-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետի պահանջներով՝ «ԱՐԱՔՍԻ ԱՎԱԶԱՆ» ՍՊ ընկերությանը պատկանող Արմավիրի մարզի Զրառատ գյուղում գտնվող ավազի լվացման կետում 1 (մեկ) խորքային հորի և Արմավիրի մարզի Էջմիածին-Մարգարա

խճուղի 11/3 հասցեում գտնվող 1 (մեկ) խորքային հորի գործունեությունը ենթակա է կասեցման:

11. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 1-ին հավելվածով սահմանված ստուգաթերթի 31-րդ հարցի պատասխանը (արդյոք Ընկերության կողմից պահպանվել է բնապահպանական հարկերի և բնօգտագործման վճարների միասնական հարկային հաշվարկները ներկայացնելու կարգը (հաշվարկ, սահմանված ժամկետ, ներկայացման կարգ):

Այսպես՝ Ընկերության կողմից չի պահպանվել բնապահպանական հարկերի և բնօգտագործման վճարների միասնական հարկային հաշվարկները ներկայացնելու կարգը: Մասնավորապես՝ համաձայն Ընկերության կողմից ներկայացված բնական գազի փոխադարձ ակտերի 2023 թվականի 1-ին եռամսյակի բնապահպանական հարկերի և բնօգտագործման վճարների միասնական հարկային հաշվետվություններում չեն ներկայացվել 16213 մ³ բնական գազի այրումից անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի ծավալները՝ 0,152 տոննա ածխածնի օքսիդի, 0,052 տոննա ազոտի օքսիդների և 2022 թվականի 3-րդ եռամսյակից մինչև 2023 թվականի 2-րդ եռամսյակը ոռոգման և արտադրական նպատակով խորքային հորից արդյունահանված 18397 մ³ ստորերկրյա ջրի համար:

Վերոնշյալով խախտվել է Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի 180-րդ հոդվածի 1-ին մաս, 220-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջները, ինչի համար նախատեսված է պատասխանատվություն Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի 169⁴-րդ հոդվածով:

12. Ընկերությունում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 40-րդ հարցի պատասխանը՝ (արդյոք Ընկերության կողմից ներկայացրած բնապահպանական հարկերի օբյեկտ համարվող (մթնոլորտ, ջուր, թափոն) փաստացի ծավալների չափաքանակները և վճարների եռամսյակային (տարեկան) հաշվետվությունների տվյալները հավաստի են), Որոշման 1-ին հավելվածով սահմանված ստուգաթերթի 32-րդ հարցի պատասխանը (հավաստի են արդյոք արտանետման անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտային օդ վնասակար նյութերի արտանետման համար բնապահպանական հարկերի օբյեկտ համարվող փաստացի

ծավալների չափաքանակները և վճարների եռամսյակային հարկային հաշվարկները (նյութեր, դրանց քանակություններ, դրույքաչափեր):

Այսպես՝ Ընկերության կողմից 2023 թվականի 1-ին եռամսյակի համար հարկային մարմին ներկայացված բնապահպանական հարկերի օբյեկտ համարվող փաստացի ծավալների չափաքանակները և վճարների միասնական հարկային հաշվարկներում արտանետման անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտային օդ վնասակար նյութերի արտանետման ծավալների բնապահպանական հարկով հարկման բազան լրացված չէ:

Մասնավորապես՝ Ընկերությունը 2023 թվականի 1-ին եռամսյակում չի հաշվարկել և չի վճարել օգտագործված 16213 մ³ բնական գազի այրումից առաջացած ընդհանուր՝ 0,152 տոննա ածխածնի օքսիդի և 0,052 տոննա ազոտի օքսիդների համար:

Խախտվել է Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի 166-րդ, 167-րդ, 168-րդ, 169-րդ, 170-րդ հոդվածների պահանջները, որն առաջացնում է Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 169⁴-րդ հոդվածի 1-ին մասով վարչական տույժ:

13. Ընկերությունում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 1-ին հավելվածով սահմանված ստուգաթերթի 34-րդ հարցի պատասխանը (արդյոք մակերևութային ջրերի օգտագործման, ստորերկրյա քաղցրահամ և թերմալ ջրերի արդյունահանման համար բնօգտագործման վճարների օբյեկտ համարվող փաստացի ծավալների չափաքանակները և վճարների եռամսյակային հարկային հաշվարկները հավաստի են (նյութեր, դրանց քանակություններ, դրույքաչափեր):

Այսպես՝ Ընկերության կողմից ստուգմամբ ընդգրկվող ողջ ժամանակահատվածում՝ 2015 թվականի 4-րդ եռամսյակից մինչև 2016 թվականի 3-րդ եռամսյակը և 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակից մինչև 2023 թվականի 2-րդ եռամսյակը ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի արդյունահանման համար բնօգտագործման վճարների օբյեկտ համարվող փաստացի ծավալների չափաքանակները և վճարների եռամսյակային հարկային հաշվարկները հավաստի չեն: Մասնավորապես՝ հաշվարկներում չեն ներառվել և հաշվարկվել խորքային հորից արդյունաբերական նպատակով արդյունահանված 18397 մ³ ծավալով ստորերկրյա քաղցրահամ ջուրը:

Խախտվել է Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի 203-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ կետերի, 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ կետեր, 204-րդ և 205-րդ

հողվածների պահանջները, ինչի համար նախատեսված է պատասխանատվություն Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի 169⁴-րդ հոդվածի 1-ին մասով:

14. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 1-ին հավելվածով սահմանված ստուգաթերթի 19-րդ հարցի պատասխանը (արդյոք սահմանված կարգով իրականացվել է առաջացող բոլոր վտանգավոր թափոնների անձնագրավորում, ինչպես նաև՝ համաձայնեցում լիազորված մարմնի հետ), Որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 43-րդ հարցի պատասխանը (արդյոք Ընկերության կողմից սահմանված կարգով իրականացվել է առաջացող բոլոր վտանգավոր թափոնների անձնագրավորում, ինչպես նաև համաձայնեցում լիազորված մարմնի հետ):

Այսպես՝ Ընկերության կողմից ստուգմամբ ընդգրկվող ողջ ժամանակահատվածում սահմանված կարգով չի իրականացվել առաջացող վտանգավոր թափոնների անձնագրավորում, ինչպես նաև՝ չի ներկայացվել լիազորված մարմնի (Շրջակա միջավայրի նախարարություն) համաձայնեցմանը:

Մասնավորապես՝

- Բանեցված շարժիչների յուղերի թափոններ (ծածկագիր՝ 5410020102033)
- Բանեցված օդաճնշիչ դողեր (ծածկագիր՝ 5750020013004)
- Բանեցված կապարե կուտակիչներ և խոտան (ծածկագիր՝ 9211010013012)
- Բանեցված կոմպրեսորային յուղեր (ծածկագիր՝ 5410021102033)
- Յուղոտված լաթեր (ծածկագիր՝ 5820060001014)
- Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ, բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի (ծածկագիր՝ 9120040001004):

Վերոնշյալով խախտվել է «Թափոնների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 13-րդ հոդվածի 1.1-ին մասի և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006 թվականի հունվարի 19-ի N 47-Ն որոշման N 1 հավելվածի 5-րդ կետի պահանջները, ինչի համար նախատեսված է պատասխանատվություն Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի 201.3 հոդվածով:

15. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 1-ին հավելվածով սահմանված ստուգաթերթի 20-րդ հարցի պատասխանը (արդյոք

Ընկերության կողմից սահմանված կարգով լիազոր մարմնի հաստատմանը ներկայացվել են թափոնների գոյացման նորմատիվների և դրանց տեղադրման սահմանաքանակների նախագծերը), Որոշման 5-րդ հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 44-րդ հարցի պատասխանը (արդյոք Ընկերության կողմից սահմանված կարգով լիազոր մարմնի հաստատմանն են ներկայացվել թափոնների գոյացման նորմատիվների և դրանց տեղադրման սահմանաքանակների նախագծերը):

Ընկերության տնօրենը չի մշակել Ընկերությունում առաջացած թափոնների գոյացման նորմատիվները և դրանց տեղադրման սահմանաքանակները:

Տեսչական մարմնի շտեմարանում բացակայում է Ընկերության գործունեության ընթացքում առաջացած վտանգավոր թափոնների գոյացման նորմատիվների և դրանց տեղադրման սահմանաքանակների վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Վերոնշյալով խախտվել է «Թափոնների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 12-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջը:

16. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 1-ին հավելվածով սահմանված ստուգաթերթի 23-րդ հարցի պատասխանը (Ընկերության կողմից իրականացվել են արդյոք թափոնների քանակական և որակական ցուցանիշների որոշման նպատակով՝ առնվազն տարին մեկ անգամ թափոնների գույքագրում):

Այսպես՝ Ընկերության կողմից չեն իրականացվել թափոնների քանակական և որակական ցուցանիշների որոշման նպատակով՝ առնվազն տարին մեկ անգամ թափոնների գույքագրում:

Վերոնշյալով խախտվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006 թվականի սեպտեմբերի 14-ի N 1343-Ն որոշման հավելվածի 8-րդ կետի պահանջը:

17. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 1-ին հավելվածով սահմանված ստուգաթերթի 24-րդ հարցի պատասխանը (Կազմակերպության ղեկավարը սահմանել է արդյո՞ք թափոնների սկզբնական հաշվառման և թափոնների միասնական հաշվառման իրականացման համար պատասխանատու պաշտոնատար անձանց ցանկը):

Ընկերության ղեկավարի կողմից չի սահմանվել թափոնների սկզբնական հաշվառման և թափոնների միասնական հաշվառման իրականացման համար պատասխանատու պաշտոնատար անձանց ցանկը:

Վերոնշյալով խախտվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006 թվականի սեպտեմբերի 14-ի N 1343-Ն որոշման հավելվածի 9-րդ կետի պահանջը:

18. Ընկերությունում խախտում արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել Որոշման 1-ին հավելվածով սահմանված ստուգաթերթի 25-րդ հարցի պատասխանը (Ընկերության կողմից վարվում է 1) թափոնների գոյացման համար՝ սկզբնական հաշվառման գիրք, 2) թափոնների միասնական հաշվառման համար՝ ընդհանուր հաշվառման գիրք):

Այսպես՝ Ընկերության կողմից չեն վարվում թափոնների գոյացման համար սկզբնական և թափոնների միասնական հաշվառման համար՝ ընդհանուր գրքեր:

Վերոնշյալով խախտվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006 թվականի սեպտեմբերի 14-ի N 1343-Ն որոշման հավելվածի 10-րդ և 11-րդ կետերի պահանջները:

19. Ընկերությունում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք է հանդիսացել որոշման 1-ին հավելվածով հաստատված ստուգաթերթի 36-րդ հարցի պատասխանը՝ (արդյո՞ք Ընկերությունը վարչական վիճակագրական տարեկան հաշվետվությունները՝ ձև N 2-SU (օդ), ձև N 1 (թափոն), ձև N 2-SU (ջուր), ներկայացվել է պաշտոնական վիճակագրություն արտադրողի կողմից սահմանված ձևի վիճակագրական փաստաթղթի համաձայն (Ժամկետ, ամբողջ ծավալ, սահմանված ձև, չաղավաղված, ստորագրված)

Այսպես՝ Ընկերության կողմից «Անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտ արտանետված վնասակար նյութերի մասին» ձև N 2-SU (օդ) 2022 թվականի տարեկան վարչական վիճակագրական հաշվետվությունը ներկայացվել է գրոյական, իսկ ձև N 2-SU (ջուր) 2015-2016 թվականների և 2022 թվականի տարեկան վարչական վիճակագրական հաշվետվությունները չեն ներկայացվել լիազոր մարմին:

Խախտվել են «Պաշտոնական վիճակագրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 18-րդ հոդվածի 4-րդ և 5-րդ մասերի պահանջները, ինչի համար նախատեսված է պատասխանատվություն Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի 169¹⁹-րդ հոդվածով:

Ընկերության տնօրեն Գագիկ Ավդալյանն Ընկերության անունից 2023 թվականի դեկտեմբերի 11-ին ներկայացրել է վարչական բողոք՝ հայտնելով, որ առկա չէ որևէ վերաբերելի ապացույց, որ Ընկերությունը «Գոռ1» և «Գոռ3» տեղամասի սահմաններից դուրս

15244 քառակուսի մետր մակերեսով տարածքից տեղահանել է 34518 մետր խորանարդ ավազանման լեռնային զանգված:

Հաջորդիվ բողոքաբերը նշել է, որ Ակտից պարզ չէ, թե Ընկերությունն ինչ չափով չի պահպանել հանքախորշերի երկարությունը և լայնությունը, դրա որ մասն է գտնվում հատկացված տարածքում որ մասն է դուրս եկել սահմաններից:

Այնուհետ Ընկերության տնօրեն Գագիկ Ավդալյանը մարկշեյդերական քարտեզ և գրանցամատյան չվարելու, ինչպես նաև ընդերքօգտագործման հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման նպատակով պլանավորված մշտադիտարկումների արդյունքների վերաբերյալ տարեկան ամփոփ հաշվետվությունները լիազոր մարմին չներկայացնելու վերաբերյալ հայտնել է, որ Ընկերությունը խախտում չի կատարել: Նշվածը պատճառաբանել է նրանով, որ Ընկերությունը որևէ գործունեություն նշված ժամանակահատվածում չի կատարել: Շարունակելով պատճառաբանությունը նշել է, որ գործունեություն չիրականացնող կազմակերպությունը որևէ մատյան վարելու պարտականություն չի կրում, իսկ աշխատած ժամանակահատվածի համար ներկայացվել են տեղափոխման համար հարկային հաշիվներ:

Հաջորդիվ Ընկերության տնօրենը պնդել է, որ ընկերությունը հողազավթում չի կատարել և ապօրինի արդյունահանում չի կատարել: Շարունակելով պնդումը՝ նշել է, որ հնարավոր է 04-063-0055-0009 ծածկագրով հողամասը 2007 թվականի ապրիլի 2-ի թիվ ԲՓ-40 եզրակացությամբ հաստատված նախագծով սահմանված հողամասն է: Հնարավոր է արդյոք 2007 թվականից մինչ օրս տեղի է ունեցել քարտեզների կամ կադաստրային ծածկագրերի փոփոխություն:

Այնուհետ բողոքաբերը նշել է, որ Ակտում առկա չէ տեղեկատվություն՝ այդ խորքային հորերը սեփականության իրավունքով ում են պատկանում, ով էր պարտավոր լիազոր մարմին դիմում ներկայացնելու և ստանալ ջրօգտագործման թույլտվություն: Այդ խորքային հորերը Ընկերությանը չեն պատկանել, հետևաբար Ընկերության անվամբ ջրօգտագործման թույլտվություն չէր կարող լինել:

Բողոքաբերը նաև նշել է, որ Ընկերությունը թափոններ չունի և կրկին ընդգծել, որ Ընկերությունը սկսել է գործունեություն ծավալել 2022 թվականի հուլիսի 6-ից և այս ժամանակահատվածում թափոններ չի ունեցել:

Վարչական բողոքի վերջնամասում Ընկերության տնօրեն Գագիկ Ավդալյանը վկայակոչելով «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասի» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածը, 42-րդ հոդվածի 1-ին մասը, 54-րդ հոդվածը, 55-րդ հոդվածի 1-ին մասի «ա» կետը, 57-րդ հոդվածի 1-ին մասը՝ հայտնել է, որ դրանց պահանջները Տեսչական մարմնի կողմից չեն պահպանվել:

Բողոքաբերը նշվածը հայտնելով խնդրել է անվավեր ճանաչել Տեսչական մարմնի 2023 թվականի հոկտեմբերի 09-ի թիվ 98 ստուգման ակտը:

Ուսումնասիրելով վարչական վարույթի նյութերը և գործում առկա ապացույցները՝ գտնում եմ, որ Ընկերության 2023 թվականի նոյեմբերի 30-ի վարչական բողոքը պետք է մերժել՝ անփոփոխ թողնելով Տեսչական մարմնի 2023 թվականի հոկտեմբերի 09-ի թիվ 98 ստուգման ակտը՝ հետևյալ հիմնավորումներով և պատճառաբանություններով.

Ինչ վերաբերում է բողոքաբեր Գագիկ Ավդալյանի այն պնդմանը, թե Ընկերությունը օգտակար հանաճոյի արդյունահանում իրականացնելիս դուրս չի եկել իրեն հատկացված տեղամասերից և միևնույն ժամանակ պահպանել է հանքախորշի լայնությունը և երկարությունը, ապա այդ կապակցությամբ հարկ է նշել, որ այդ եզրակացությանը Տեսչական մարմինը հանգել է բազմակողմանի ուսումնասիրության արդյունքում, մասնավորապես ստուգման ընթացքում ստուգող խմբի կողմից 2023 թվականի օգոստոսի 8-ին անօդաչու սարքով և արբանյակային ընդունիչով չափագրման անխատանքներ են իրականացվել Ընկերությանն ընդերքօտագործման իրավունքով /ՇԱԹՎ-29/05550/ տրամադրված ՀՀ Արմավիրի մարզի Գոռի հանքավայրի «Գոռ 1» և «Գոռ 2» տեղամասերում:

Իրականացված չափագրության տվյալները PIX4D, Agisoft Metashape, ArcGIS և Autocad Civil ծրագրերի միջոցով վերամշակվել են: Վերամշակման արդյունքում ստացված արդյունքները համադրվել են 2012 թվականի հոկտեմբերի 20-ի թիվ ՊՎ-050 օգտակար հանաճոյի արդյունահանման նպատակով կնքված ընդերքօգտագործման պայմանագրի 2.1 կետով ամրագրված և ՀՀ Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարի կողմից 2015 թվականի օգոստոսի 10-ի թիվ 366-Ա հրամանով փոփոխված կորդինատներով պարփակված ընդերքի տեղամասի սահմանների կորդինատների հետ: Համադրման արդյունքում պարզվել է, որ Ընկերությունը ստուգվող ժամանակահատվածում տեղահանում իրականացրել է Արմավիրի մարզի Գոռի հանքավայրի Գոռ 1 և Գոռ 2 տեղամասերի (ՇԱԹՎ-29/050) սահմաններից դուրս:

Մասնավորապես՝ Ընկերությանը թույլտվությամբ տրամադրված տեղամասից դուրս 15244մ² մակերեսով տարածքից տեղահանել է 34518 (երեսունչորս հազար հինգ հարյուր տասնութ)մ³ ավազանման լեռնային զանգված:

Հարկ է նշել, որ սույն վարչական վարույթի շրջանակներում Ընկերության կողմից ընդերքօգտագործման սահմաններից դուրս արդյունահանում իրականացնելու և հանքախորշի երկարությունը և լայնությունը չպահպանելու Տեսչական մարմնի եզրահանգումները պայմանավորված են ստուգման վարույթի շրջանակներում ՀՀ կադաստրի կոմիտեից ստացված տվյալներով, իրականացված չափագրման արդյունքներով, լիազոր մարմնում առկա քարտեզների կոորդինատները իրականացված չափագրման արդյունքների հետ համադրելով, Ընկերության կողմից տրամադրված տեղեկանքով՝ արդյունահանված օգտակար հանածոյի ծավալների վերաբերյալ և Ընկերության կողմից ներկայացված 5 ՕՀՊ հաշվետվությունների տվյալները ուսումնասիրելով, որոնք միմյանց հետ համադրելով և բազմակողմանի վերլուծելուց հետո է միայն արձանագրվել ստուգման ակտի 1-ին և 2-րդ կետերով սահմանված իրավախախտումները:

Անդրադառնալով բողոքաբերի այն պնդմանը, թե Ընկերությունը 2016 թվականի նոյեմբերի 21-ից մինչև 2022 թվականի հուլիսի 26-ը գտնվել է սնանկության վարույթում և դրանով պայմանավորված գործունեություն չիրականացնող կազմակերպությունը որևէ մատյան վարելու պարտականություն չի կրում, իսկ աշխատած ժամանակահատվածի համար ներակայացվել են հարկային հաշիվներ, ապա նշվածի կապակցությամբ հարկ ենք համարում արձանագրել, որ համաձայն Տեսչական մարմնի ղեկավարի 2023 թվականի մայիսի 16-ի թիվ 98 հանձնարարագրի Ընկերությունում ստուգմամբ ընդգրկվող ժամանակաշրջանն է եղել 2015 թվականի հունիսի 10-ից մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերի 8-ը ներառյալ: Այսինքն Ընկերությունում ստուգմամբ ընդգրկվող ժամանակաշրջանը եղել է ինչպես մինչև սնանկության վարույթի սկսելը, այնպես էլ սնանկության վարույթի ավարտից հետո, որպեսզի պայմաններում մարկշեյդերական քարտեզ և գրանցամատյան վարելու վերաբերյալ որևէ փաստաթուղթ չի տրամադրվել: Միաժամանակ հարկ է ընդգծել, որ համաձայն Ընկերության կողմից ներկայացված 5 ՕՀՊ հաշվետվությունների՝ Ընկերությունը 2020 թվականին արդյունահանել է 2839 մ³ օգտակար հանածո:

Ավելին կարևոր է նկատել, որ Ընկերության սնանկության վարույթում գտնվելը չի կարող որևէ կերպ անդրադառնալ սույն իրավաբանական անձի իրավունակության վրա, այսինքն

իրավաբանական անձի իրավունակությունը ծագում և ճանաչվում է պետության կողմից պետական գրանցման պահից և դադարում իրավաբանական անձի լուծարման պետական գրանցմամբ: «Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման, իրավաբանական անձանց առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների և անհատ ձեռնարկատերերի պետական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետի համաձայն՝ իրավաբանական անձի պետական գրանցումը՝ նոր ստեղծվող իրավաբանական անձի իրավունակության ճանաչումն է պետության կողմից:

Նույն մասի 13-րդ կետի համաձայն՝ լուծարման պետական գրանցումը՝ իրավաբանական անձի գոյության դադարման փաստի ճանաչումն է պետության կողմից: Վերը նշված իրավանորմերի վերլուծությունից եզրահանգում ենք, որ Ընկերությունը ստուգման ողջ ժամանակաշրջանում եղել է իրավունակ և որպես իրավաբանական անձ կրել է ՀՀ օրենքներով և այլ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված պարտականություններ:

Ինչ վերաբերում է Գագիկ Ավդալյանի այն պնդմանը, թե Ընկերության աշխատած ժամանակահատվածի համար ներկայացվել են օգտակար հանաժողի տեղափոխման համար հարկային հաշիվներ, ապա հարկ է նշել, որ հաշվապահական հաշվառման իրականացման արդյունքում կազմվող վերը նշված փաստաթղթերը չեն կարող նույնացվել օրենքով սահմանված ընդերքօգտագործողների կողմից մարկշեյդերական քարտեզներ և օգտակար հանաժողի ամենօրյա շարժի գրանցամատյանը վարելու պարտականությունը կատարելու հետ. մասնավորապես ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 5-րդ կետի համաձայն՝ օգտակար հանաժողի արդյունահանման իրավունք ստացած անձը պարտավոր է վարել երկրաբանական, մարկշեյդերական և այլ փաստագրություն, պահպանել դրանք ընդերքօգտագործման բոլոր ձևերի աշխատանքների ընթացքում: Նույն մասի 6-րդ կետի համաձայն՝ օգտակար հանաժողի արդյունահանման իրավունք ստացած անձը պարտավոր է վարել օգտակար հանածոների պաշարների ամենօրյա շարժի գրանցամատյանը: Վերը նշվածից եզրահանգում ենք, որ Ընկերության կողմից վերը հիշյալ իրավանորմերի պահանջները չեն կատարվել:

Անդրադառնալով բողոքաբերի այն պնդմանը, թե թիվ 04-063-0102-0045 կադաստրային ծածկագրով հողամասը կապ չունի Ընկերության կողմից շահագործվող «Գոռ 1» և «Գոռ 2» տեղամասերի հետ, ապա հարկ է նշել, որ Տեսչական մարմնի կողմից ՀՀ

կադաստրի կոմիտեից իրականացված հարցման արդյունքների համաձայն՝ ընդերօգտագործումը իրականացվում է ոչ թե թիվ 04-063-0055-0009 կադաստրային ծածկագրով հողամասից, այլ թիվ 04-063-0102-0045 կադաստրային ծածկագրով հողամասից: Նշվածի կապակցությամբ հարկ է ընդգծել, որ «Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում գրառված տեղեկությունները համարվում են ճիշտ և ունեն ասպացուցողական ուժ այնքան ժամանակ, քանի դեռ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով դրանք չեն ճանաչվել ուժը կորցրած, անվավեր կամ առոչինչ: Նույն օրենքի 19-րդ հոդվածի համաձայն՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով գույքի նկատմամբ իրավունքների և սահմանափակումների պետական գրանցումը, պետական գրանցման դադարեցումը, կասեցումը և մերժումը գույքի և դրա նկատմամբ իրավունքների և սահմանափակումների մասին տեղեկատվության տրամադրումն իրականացնում է Կադաստրի կոմիտեն (այսուհետ՝ անշարժ գույքի պետական ռեգիստր) իր կառուցվածքային ստորաբաժանումների միջոցով: Նույն օրենքի 20-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ անշարժ գույքի պետական ռեգիստրը ստեղծում է անշարժ գույքի կադաստրային և տեղագրական քարտեզներ, կազմում է թվային կադաստրային և տեղագրական քարտեզներ: Նշված իրավանորմերից եզրահանգում ենք, որ Կադաստրի կոմիտեում գրանցված անշարժ գույքի միավորի նկատմամբ գրանված իրավունքները հավաստի են այնքան ժամանակ, քանի դեռ դրանք ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով չեն ճանաչվել ուժը կորցրած, անվավեր կամ առոչինչ:

Ինչ վերաբերում է բողոքաբերի այն պնդմանը, թե 2007 թվականից մինչ օրս հնարավոր է տեղի ունեցած լինեն քարտեզների և ծածկագրերի փոփոխություն, ապա հարկ է նշել, որ «Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման մասին» ՀՀ օրենքի 34-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ պետական գրանցման ժամանակ թույլ տրված սխալների ուղղումը կատարվում է գրանցված իրավունքների սուբյեկտների դիմումների հիման վրա կամ գրանցող մարմնի պաշտոնատար անձի նախաձեռնությամբ՝ անհրաժեշտ փաստաթղթերի առկայության դեպքում:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ պետական գրանցման ժամանակ թույլ տրված այն սխալները, որոնց ուղղումը չի փոփոխում գույքի պատկանելությունը, դրա նկատմամբ իրավունքների բնույթը, ծավալը կամ չի հանգեցնում գույքի մակերեսի չափերի կամ

կադաստրային արժեքի փոփոխության (այսուհետ՝ տեխնիկական բնույթի սխալներ), կարող են ուղղվել գրանցող մարմնի պաշտոնատար անձի նախաձեռնությամբ՝ այդ մասին գրավոր տեղեկացնելով գրանցված իրավունքների սուբյեկտներին: Նշվածից եզրահանգում ենք, որ նշված հողամասի կադաստրային ծածկագրի կամ քարտեզի փոփոխության դեպքում Ընկերությունը, որն ունի թիվ 04-063-0055-0009 կադաստրային ծածկագրով հողամասի նկատմամբ ունի գրանցված իրավունքներ, պետք է պարտադիր տեղեկացված լիներ ՀՀ կադաստրի կոմիտեի կողմից, մինչդեռ Ընկերությունը նշվածի կապակցությամբ կատարում է ենթադրություններ և դիտարկումներ՝ չներկայացնելով իր ենթադրությունների և դիտարկումների հիմքում առկա որևէ ապացույց:

Հարկ է ընդգծել նաև, որ նշվածից բխում է, որ Ընկերությունն օգտակար հանածո արդյունահանելիս դուրս է եկել իրեն հատկացված թիվ 04-063-0055-0009 կադաստրային ծածկագրով հողամասից:

Անդրադառնալով Ընկերության տնօրենի այն պնդմանը, թե ակտում առկա չէ տեղեկատվություն այն մասին, թե այդ խորքային հորերը սեփականության իրավունքով ում են պատկանում, ով էր պարտավոր լիազոր մարմին դիմում ներակայացնելու և ստանալ ջրօգտագործման թույլտվություն և որ խորքային հորերը Ընկերությանը չեն պատկանել և Ընկերության անվամբ թույլտվություն չէր կարող լինել՝ նշենք, որ ՀՀ ջրային օրենսգրքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում առկա ջրային ռեսուրսները պետության բացառիկ սեփականություն են ու տնօրինվում, տիրապետվում և օգտագործվում են օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Նույն օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի համաձայն՝ ցանկացած տեսակի ջրօգտագործման համար յուրաքանչյուր ոք պարտավոր է ստանալ ջրօգտագործման թույլտվություն, բացառությամբ սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերի:

Նույն օրենսգրքի 1-ին հոդվածի համաձայն՝ ջրօգտագործման թույլտվությունը՝ փաստաթուղթ է, որը ներառում է ջրային ռեսուրսից ջրառի, այդ թվում՝ ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի արդյունահանման, կրկնակի (երկրորդային) ջրօգտագործման և ջրի վերադարձի հետ առնչվող անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները:

Համաձայն վարչական վարույթում առկա նյութերի՝ Ընկերությունը 2015 թվականի հունիս ամսից մինչև 2016 թվականի նոյեմբերի 21-ը և 2022 թվականի հուլիսի 7-ից մինչև

2023 թվականի օգոստոսի 10-ը Արմավիրի մարզի Զրառատ գյուղից 2,5-ից 2,7 կմ դեպի հարավ-արևմուտք իրեն պատկանող ավազի լվացման կետում գործող 1 (մեկ) խորքային հորից արդյունաբերական նպատակով արդյունահանել է 10217 մ³ ծավալով ստորերկրյա ջուր, իսկ Արմավիրի մարզի Էջմիածին-Մարգարա խճուղի 11/3 հասցեում ջերմոցային տնտեսությունում և քարի վերամշակման արտադրամասում գտնվող 1 (մեկ) խորքային հորից նույն ժամանակահատվածում, համաձայն Ընկերության կողմից տրված տեղեկանքների՝ արդյունաբերական և ոռոգման նպատակով արդյունահանել է 8180 մ³ ծավալով ստորերկրյա ջուր՝ առանց լիազոր մարմնի (Շրջակա միջավայրի նախարարություն) կողմից տրված ջրօգտագործման թույլտվության: Այսինքն Ընկերությունը պետությանը պատկանող ջրային ռեսուրսներն օգտագործել է առանց լիազոր մարմնի կողմից տրամադրված ջրօգտագործման թույլտվության, որը հանգեցրել է ՀՀ ջրային օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի պահանջի խախտմանը:

Հաջորդիվ անդրադառնալով բողոքաբեր Ընկերության այն պնդմանը, թե Ընկերությունը սկսել է գործունեություն ծավալել 2022 թվականի հուլիսի 6-ից և այս ժամանակահատվածում թափոններ չի ունեցել, ապա հարկ է նշել, որ Ընկերությունը գործունեություն է իրականացնում հանքարդյունաբերության ոլորտում, որի ընթացքում կիրառում է ծանր տեխնիկա, հետևաբար առնվազն Ընկերության կողմից շահագործվող տրանսպորտային միջոցների մասով Ընկերությունը պարտավոր էր կազմել այդ տրանսպորտային միջոցների շահագործման արդյունքում առաջացող թափոնների անձնագրերը և ներկայացնելու լիազոր մարմնի համաձայնեցմանը, մասնավորապես բանեցված շարժիչների յուղերի թափոնների (ծածկագիր՝ 5410020102033), բանեցված օդաճնշիչ դողերի (ծածկագիր՝ 5750020013004), բանեցված կապարե կուտակիչների և խոտանի (ծածկագիր՝ 9211010013012), բանեցված կոմպրեսորային յուղերի (ծածկագիր՝ 5410021102033) և այլնի մասով, որը սակայն չի իրականացրել: Ընկերության կողմից դրսևորած վերը նշված անգործությամբ խախտվել է «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքի 13-րդ հոդվածի 1.1-ին մասի և ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հունվարի 19-ի թիվ 47-Ն որոշման հավելված 1-ի 5-րդ կետի պահանջները:

Ինչ վերաբերում է Ընկերության տնօրեն Գագիկ Ավդալյանի այն պնդմանը, թե Տեսչական մարմինը չի պահպանել «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասի» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածը, 42-րդ հոդվածի 1-ին մասը, 54-րդ հոդվածը, 55-րդ հոդվածի 1-ին

մասի «ա» կետը, 57-րդ հոդվածի 1-ին մասը, ապա այդ մասով բողոքաբերի Ընկերության կողմից որևէ հիմնավորում և պատճառաբանություն չի բերվել:

Վերոգրյալի հիման վրա և ղեկավարվելով «Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման, իրավաբանական անձանց առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների և անհատ ձեռնարկատերերի պետական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ և 13-րդ կետերով, «Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, 19-րդ հոդվածով, 34-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով, ՀՀ ջրային օրենսգրքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 21-րդ հոդվածով, 20-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով, «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքի 13-րդ հոդվածի 1.1-ին մասով, «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 76-րդ հոդվածի 1-ին մասի «բ» կետով, ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հունվարի 19-ի թիվ 47-Ն որոշման հավելված 1-ի 5-րդ կետով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի

1. Մերժել Ընկերության կողմից 2023 թվականի դեկտեմբերի 11-ին բերված վարչական բողոքը՝ Տեսչական մարմնի 2023 թվականի հոկտեմբերի 9-ի «Արաքսի ավազան» ընկերությունում իրականացված» թիվ 98 ստուգման ակտը թողնելով անփոփոխ:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում այն Ընկերությանը հանձնելու (հանձնված համարելու) օրվան հաջորդող օրը:

3. Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել դատական կարգով՝ ՀՀ վարչական դատարան որոշումն ուժի մեջ մտնելու պահից երկամսյա ժամկետում:

4. Որոշման օրինական ուժի մեջ մտնելու պահից երկամսյա ժամկետում սույն որոշումը չբողոքարկելու դեպքում այն դառնում է անբողոքարկելի և ենթակա է հարկադիր կատարման:

 Հ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ